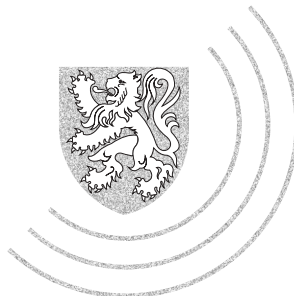

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

23 april 2003

VOORSTEL VAN DECREET

**– van mevrouw Sonja Becq, de heer Johan De Roo, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van Kessel en de heer Jan Verfaillie –
tot wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds
voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Ann De Martelaer**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De
Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heren Luc Martens, Paul Van Malderen ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

de heren Carlo Daelman, Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

870 (2001-2002)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Amendement

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door mevrouw Sonja Becq, mede-indiener	4
II. Algemene bespreking	5
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming	7
IV. Stemming over het geheel	8

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap op 13 februari en 3 april 2003 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2001-2002, nr. 870/1).

Het amendement bij het voorstel van decreet is opgenomen in *Parl. St. Vl. Parl.* 2001-2002, nr. 870/2.

I. Toelichting door mevrouw Sonja Becq, mede-indiener

Mevrouw Sonja Becq, mede-indiener, licht toe dat dit voorstel van decreet betrekking heeft op de leeftijdsdiscriminatie binnen het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (hierna Vlaams Fonds). De spreker herinnert zich dat de minister bij haar aantreden verklaarde dat ze deze legislatuur werk wil maken van het wegwerken van allerhande leeftijdsdiscriminaties binnen de sectoren waarvoor ze bevoegd is. De minister besteedde ook een onderzoek over leeftijdsdiscriminaties uit, dat binnenkort zal uitmonden in een rapport.

Er zijn leeftijdsdiscriminatie op verschillende terreinen. Een daarvan heeft betrekking op personen met een handicap die ouder zijn dan 65 jaar. Tot 65 jaar kunnen personen met een handicap immers een beroep doen op de dienstverlening van het Vlaams Fonds, die vrij ruim is, ook met betrekking tot de hulpmiddelen. Eens 65 jaar gaat dat niet meer. Wie één dag voor zijn 65e verjaardag van de trap valt en daardoor een blijvende handicap oploopt, kan dus een beroep doen op de dienstverlening van het Vlaams Fonds, maar wie een dag later van de trap valt en dezelfde blijvende letsels oploopt, kan geen beroep meer doen op het Vlaams Fonds.

De spreker heeft onderzocht of de Vlaamse decreetgever iets kan ondernemen om deze leeftijdsdiscriminatie weg te werken, en is daarbij gestuit op een arrest van het Arbitragehof van 14 februari 2001. In zijn uitspraak stelt het Arbitragehof dat de verschillende behandeling door het Vlaams Fonds voor personen met een handicap van onder of boven 65 jaar geen discriminatie, noch een schending van het gelijkheidsbeginsel inhoudt. De spreker stelt hierdoor verbaasd te zijn. Het Arbitragehof argumenteert dat het verschil in behandeling

op een objectief criterium berust, met name de leeftijd op het ogenblik van de aanvraag. Dit criterium houdt redelijk verband met de doelstelling van de wetgever om niet-bejaarde personen met een handicap toe te laten tot de bijstand, dit met het oog op hun sociale integratie. De spreker leidt uit dit arrest af dat het boven de leeftijd van 65 jaar niet meer belangrijk is om te integreren in de maatschappij.

Een tweede argument van het Arbitragehof is dat mensen die na hun 65e een aanvraag indienen, toegang hebben tot diensten en voorzieningen uit de bejaardenzorg. De spreker stelt dat dit inderdaad zo is, maar merkt wel op dat er voor de individuele materiële hulpverlening een groot verschil is tussen de dienstverlening van het Vlaams Fonds en de dienstverlening van de bejaardensector. Bij het Vlaams Fonds zijn de mogelijkheden veel ruimer. Het argument dat men een beroep kan doen op de ouderenvoorzieningen en -diensten gaat dan ook niet op.

Op Europees niveau strijdt het Verdrag van Amsterdam tegen leeftijdsdiscriminaties. Dit voorstel van decreet dat de leeftijdsdiscriminaties bij het Vlaams Fonds wil verzachten, sluit dan ook aan bij het Verdrag van Amsterdam.

Op wetgevend vlak zijn er al enkele stappen gezet om de leeftijdsdiscriminaties tussen de gehandicapte sector en de bejaardensector geleidelijk aan weg te werken. In het thuiszorgdecreet van 5 september 1998 werden heel bewust geen leeftijds grenzen ingeschreven. De dienstverlening van de thuiszorg staat zowel open voor personen met een handicap als voor ouderen.

Ook voor de zorgverzekering komt iedereen, jong of oud, in aanmerking voor een tegemoetkoming in de kosten van de dienstverlening. Uitgangspunt is de zorgafhankelijkheid, en niet de leeftijd. De spreker hoopt dat dit gedachtegoed in de toekomst meer ingang zal vinden. Mensen moeten maximale mogelijkheden krijgen, ongeacht of hun mogelijkheden beperkt zijn door een handicap of door hun leeftijd.

De spreker heeft getracht om de extra kostprijs van dit voorstel van decreet te berekenen. Het blijkt te gaan om een astronomisch hoog bedrag van 21.070.949 euro. Niettemin handhaven de indieners hun voorstel van decreet.

Intern werd een lange discussie gevoerd over de vraag of men de leeftijdsdiscriminatie bij het Vlaams Fonds volledig wil wegwerken, of enkel

met betrekking tot de individuele materiële hulpverlening. Omdat men een realistisch voorstel wilde indienen, en wel degelijk een stap vooruit wil zetten inzake het wegwerken van de leeftijdsdiscriminatie, werd geopteerd om het voorstel te beperken tot de individuele materiële bijstand. Het voorstel heeft dus geen betrekking op de voorzieningen.

De spreker hoopt dat dit voorstel grondig wordt besproken, en dat binnen de meerderheid wordt bekeken of de leeftijdsdiscriminatie eventueel gefaseerd kan worden weggewerkt.

II. Algemene bespreking

Mevrouw Ann De Martelaer is het met de indieners van het voorstel eens dat er een zeer grote discriminatie bestaat tussen –65-jarigen en +65-jarigen. In het kader van de toenemende levensverwachting wordt deze discriminatie nog groter. De spreker beseft wel dat er een hoog prijskaartje aan dit voorstel is verbonden. Misschien moet eens worden nagegaan in welke mate deze extra uitgaven mogelijk zijn binnen de bestaande budgettaire ruimte.

Mevrouw Patricia Ceysens stelt dat men ook binnen de VLD-fractie aanvoelt dat er sprake is van een scheeftrekking. De spreker wijst er wel op dat de leeftijdsgrens van 65 jaar een historische oorsprong heeft : het Vlaams Fonds is altijd sterk gericht geweest op de inschakeling van personen met een handicap op de arbeidsmarkt. Vandaar dat de pensioenleeftijd van 65 jaar werd gehanteerd als bovengrens voor de dienstverlening. Tegenwoordig wordt ook de pensioenleeftijd in vraag gesteld. De spreker benadrukt dat de discussie over de opheffing van de leeftijdsgrens bij het Vlaams Fonds in elk geval samen moet worden gevoerd met de discussie over de opheffing van de pensioenleeftijd. Beide zaken kunnen niet los van elkaar worden gezien. Vandaar dat de VLD-fractie dit voorstel niet wil goedkeuren. Een andere reden om dit voorstel niet goed te keuren zijn de grote budgettaire gevolgen ervan.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, antwoordt dat deze problematiek ook al aan bod kwam op 20 maart 2003, naar aanleiding van de vraag om uitleg van mevrouw Becq over leeftijdsdiscriminaties. De minister stelt dat ze toen reeds het standpunt van de regering heeft verwoord : de regering heeft de optie genomen om allerhande leeftijdsdiscriminaties stapsgewijs

wijs weg te werken. Een van de grootste leeftijdsdiscriminaties betreft de zorg aan personen met een handicap ouder dan 65 jaar. Deze vaststelling is één zaak, maar de remediëring eraan is nog een andere zaak.

Men moet een onderscheid maken tussen personen met een aangeboren handicap die levenslang een beroep moeten doen op professionele hulp, en personen die als gevolg van ouderdom een handicap krijgen. Van de eerste groep kan men onmogelijk verwachten dat ze een deel van de hotel- en zorgkosten op zich neemt. Van de tweede groep mensen, die vele jaren gewerkt hebben, mag de samenleving wel een persoonlijke bijdrage in de kosten vragen. Het is financieel onhaalbaar, en ook niet wenselijk, om de scheeftrekking tussen beide groepen recht te trekken. Misschien kan op termijn wel een inkomensgebonden bijdrage worden ingevoerd voor de ouderenzorg en rusthuizen.

De zorg voor personen met een handicap jonger dan 65 jaar is integraal een gemeenschapsbevoegdheid, terwijl de zorg voor personen ouder dan 65 jaar een federale bevoegdheid is. Vlaanderen is bijgevolg niet bevoegd om de leeftijdsdiscriminatie bij het Vlaams Fonds recht te trekken.

Een eerste, weliswaar bescheiden stap met betrekking tot het wegwerken van de leeftijdsdiscriminatie is de Vlaamse zorgverzekering, die de niet-medische zorgkosten dekt, ook voor –65-jarigen.

De minister antwoordt voorts dat men, zoals mevrouw Becq voorstelt, het voorstel inderdaad zou kunnen beperken tot de individuele materiële bijstand. Indien er ooit een stappenplan komt voor de wegwerking van de leeftijdsdiscriminaties, zal misschien in die richting worden gedacht. Uit de berekeningen van het Vlaams Fonds blijkt dat er 162.400 personen bij het Vlaams Fonds zouden aankloppen voor individuele materiële bijstand wanneer men de leeftijdsgrens opheft. Het zou gaan om 201.289.540 euro. Dat is tienmaal meer dan de middelen die nu in de begroting van het Vlaams Fonds staan ingeschreven voor individuele materiële bijstand.

De Vlaamse regering heeft ervoor geopteerd om de wachtlijsten voor –65-jarigen weg te werken. Dat is momenteel de prioriteit. Dit bleek de voorbije maanden en jaren een belangrijke maatschappelijke nood te zijn.

Om al deze redenen vraagt de minister namens de Vlaamse regering om voorliggend voorstel van decreet niet goed te keuren.

Mevrouw Sonja Becq stelt enigszins begrip te hebben voor het antwoord van de minister, maar merkt op dat er wel Europese en federale regelgeving is die leeftijdsdiscriminatie verbiedt. De minister kan wel beweren dat het hier niet om discriminatie gaat, en zwaaien met het arrest van het Arbitragehof dat de leeftijdsgrens geen discriminatie inhoudt omdat integratie niet nodig is voor 65-plussers en omdat mensen ouder dan 65 jaar over een eigen netwerk van voorzieningen beschikken, maar dit laatste gaat zeker niet op met betrekking tot de individuele materiële bijstand. Zelfs nu de zorgverzekering er is, gaat dit niet op, want de tegemoetkoming in het kader van de zorgverzekering is slechts een peulschil in vergelijking met de tegemoetkoming in het kader van het Vlaams Fonds.

De minister antwoordt dat het goed mogelijk is dat juristen voor de rechtbank zullen stellen dat er inderdaad sprake is van leeftijdsdiscriminatie. De minister waarschuwt evenwel voor de juridisering van de welzijnssector. Dit is een boomerang die men in eigen gezicht zal terugkrijgen.

Mevrouw Sonja Becq citeert vervolgens de minister uit het tijdschrift van het VVI : 'Er is bovendien de zorgdiscriminatie. Als je een herseninfarct oploopt en geheel of gedeeltelijk verlamd bent op je 63 of 64 jaar, heb je recht op alle hulp in het kader van het Vlaams Fonds ; heb je daarentegen pech en overkomt het je op vijfenzeftig en een half jaar, dan heb je dat recht niet meer'. De minister zegt in dit artikel enkel dat ze tegen de discriminatie is, maar ze zegt niet dat ze bereid is hier iets aan te doen.

De spreker vervolgt dat de minister, naar aanleiding van het onderzoek door de UFSIA, een onderzoek heeft gevraagd naar een aantal discriminaties waaronder de leeftijdsgrens bij het Vlaams Fonds. De minister kondigde op 20 maart 2003 in haar antwoord op de vraag om uitleg over leeftijdsdiscriminaties ook aan dat ze valorisatiemomenten zou inbouwen waarop de discriminaties zouden worden geëvalueerd. De spreker stelt dat het hier niet bij mag blijven. De leeftijdsdiscriminatie moet ook daadwerkelijk worden weggewerkt.

De spreker leest in de samenvatting van het onderzoek dat minister Vogels de visie van de onderzoekers deelt, maar er niet op ingaat omwille van budgettaire redenen. De onderzoekers stellen het volgende : 'hoewel het vanzelfsprekend een legitieme bekommernis is van de overheid de uitgaven onder controle te houden, lijkt ons het middel dat daartoe wordt aangewend onaanvaardbaar. Ouderen worden hier minderwaardig behandeld. Hoewel ze

exact dezelfde handicap kunnen hebben, krijgen ze beperktere overheidstegemoetkomingen omwille van hun hogere leeftijd. Het bevorderen van sociale integratie kan niet tot een bepaalde leeftijd worden beperkt'.

De spreker is het met de minister eens dat een levenslange handicap veel zwaarder weegt dan een handicap die op latere leeftijd optreedt. Wanneer de handicap optreedt op 64 jaar of 65 en een half jaar mag er wel geen onderscheid worden gemaakt.

De minister antwoordt dat die discriminatie inderdaad onaanvaardbaar is, maar dat dit niet betekent dat alle rechten die aan -65-jarigen worden toegekend, ook aan +65-jarigen moeten worden toegekend. Dit is onbetaalbaar. Het is wel mogelijk om de leeftijdsgrens op te heffen. Iemand die twintig tot dertig jaar gewerkt heeft en dan een handicap krijgt, moet dan a rato van zijn inkomen een bijdrage in de kosten leveren. Iemand die vanaf de geboorte gehandicapt is, moet dan minder bijdragen. Dit invoeren is evenwel onmogelijk, omdat de bevoegdheid voor +65-jarigen een federale bevoegdheid is. Bovendien kan men deze leeftijdsdiscriminatie niet wegwerken zonder aan andere zaken te raken. Men komt dan terecht in het levensloopbaandenken. Ook de pensioenleeftijd op 65 jaar moet dan worden opgeheven.

Mevrouw Sonja Becq repliceert dat het niet de bedoeling is van dit voorstel dat al wie ouder is dan 65 jaar, volwaardig een beroep kan doen op het Vlaams Fonds. De indieners streven enkel na dat de grote discriminatie met betrekking tot de individuele materiële bijstand wordt weggewerkt.

De spreker vernam zonet dat de minister een inkomensgebonden systeem wil overwegen op het ogenblik dat ook de leeftijdsgrens voor de pensioengerechtigheid wordt opgeheven. Wat belet de minister om nu al de leeftijdsgrens van 65 jaar voor het Vlaams Fonds te doorbreken voor de individuele materiële bijstand en om daarvoor al een inkomensgebonden systeem in te voeren ? De minister is hier toch volledig bevoegd voor. Volgens de spreker verwijst de minister enkel naar de federale bevoegdheid voor ouderenzorg om zelf geen initiatieven te moeten nemen.

De minister antwoordt dat het niet wenselijk is dat voorliggend voorstel van decreet wordt goedgekeurd omdat het te weinig genuanceerd is. Het voorstel heeft immers betrekking op alle personen met een handicap ongeacht hun leeftijd. De minister nodigt de indieners uit een genuanceerd inkomensgebonden voorstel uit te werken. Daarover

kan dan wel worden gesproken en een consensus worden gezocht. Op basis daarvan wil de minister vervolgens een stappenplan uitwerken.

Mevrouw Ingrid van Kessel vraagt hoe de minister deze nuancering dan ziet. De minister antwoordt dat als leeftijd niet langer het criterium is, er moet worden vertrokken vanuit de idee van een levensloopbaanperspectief. Iemand die op veertig jaar met een handicap wordt geconfronteerd, betaalt een vergoeding a rato van het inkomen dat hij heeft opgebouwd. Dit is een heel genuanceerde benadering, die ook de pensioenleeftijd op 65 jaar op de helling zet. Het is niet wenselijk nu al deze ene leeftijdsdiscriminatie weg te werken en daarvoor een inkomensgebonden systeem in te voeren, en op andere terreinen de voordelen van de leeftijdsgrens te behouden.

Mevrouw Sonja Becq antwoordt dat een gefaseerde wegwerking van de leeftijdsdiscriminatie voor haar fractie geen probleem vormt. De spreker kondigt terzake een amendement aan.

De heer Jan Roegiers stelt dat hij geen voorstander is van dit voorstel van decreet, omwille van het hoge prijskaartje. Vanwaar moeten die 20 miljoen euro komen ? Zelfs als de leeftijdsdiscriminatie gefaseerd zou worden ingevoerd, moeten nog veel middelen worden vrijgemaakt. Welke initiatieven wil de CD&V-fractie in de plaats voor deze middelen schrappen ?

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen verwijst naar de amendementen van de CD&V-fractie bij de begroting om onder meer reclamecampagnes te schrappen. De heer Jan Roegiers repliceert dat men op die manier niet aan 20 miljoen euro komt. Bovendien hebben deze campagnes soms ook effect.

De heer Guy Swennen verwijst naar de Vlaamse zorgverzekering. Men kan terecht stellen dat de vergoedingen in het kader van de zorgverzekering nog te bescheiden zijn. Wanneer de zorgverzekering in de toekomst echter verder wordt uitgebouwd, wordt tegelijk gewerkt aan een fasegewijze afbouw van de leeftijdsdiscriminatie bij het Vlaams Fonds. Als men nu dit voorstel van decreet zou goedkeuren, dan betekent dit dat men het geweer van schouder verandert, en de piste van de zorgverzekering ondergraaft.

Mevrouw Sonja Becq denkt niet dat dit betekent dat het geweer van schouder verandert. De gehandicaptensector en de ouderensector moeten dicht naar elkaar toegroeien. Het voorstel van zorgde-

creet is daar een poging toe, en ook dit voorstel van decreet moet in dat licht worden gezien.

De spreker stelt dat de stemming over dit voorstel een maand mag worden uitgesteld indien de meerderheidsfracties en de minister bereid zouden zijn om op korte termijn na te denken over een gefaseerde opheffing van de leeftijdsdiscriminatie en over de invoering van een inkomensgebonden systeem.

De minister antwoordt dat deze termijn te kort is. De Vlaamse regering is hier op dit ogenblik geen voorstander van. In de toekomst kan eventueel wel worden gedacht aan een inkomensgebonden systeem.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Het artikel wordt zonder opmerkingen verworpen met 8 stemmen tegen 3.

Artikel 2

Het artikel wordt zonder opmerkingen verworpen met 8 stemmen tegen 3.

Artikel 3 (nieuw)

Mevrouw Sonja Becq, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Trees Merckx-Van Goey en mevrouw Ingrid van Kessel hebben een amendement ingediend om een artikel 3 toe te voegen, dat luidt als volgt :

" Artikel 3

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2004 voor alle personen die de volle leeftijd van 70 jaar niet hebben bereikt op het ogenblik van de aanvraag tot inschrijving. De regering bepaalt de verdere gefaseerde inwerkingtreding van dit decreet voor de personen ouder dan 70 jaar." (Amendement nr. 1, Stuk 870/2).

Mevrouw Sonja Becq licht toe dat de indieners met dit amendement zeker geen afbreuk willen doen aan het principe dat de discriminatie moet worden weggewerkt. Wel willen ze hiermee tegemoetkomen aan de kritiek dat de kostprijs voor het wegwerken van deze discriminatie te hoog is en een gefaseerde inwerkingtreding voorstellen.

De spreker stelt dat met dit voorstel van amendement ook wordt tegemoetgekomen aan het terechte argument van de minister met betrekking tot het hoge kostenplaatje van het voorstel. De spreker vraagt de meerderheidsfracties om dit amendement mee te steunen.

Het amendement wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

IV. Stemming over het geheel

Het voorstel van decreet wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

De verslaggever,

De voorzitter,

Ann DE MARTELAER

Patricia CEYSENS
